

[Miljøministeren]

siger: denne proces bør ikke mere forekomme på den måde, som den gjorde dengang, altså at man foreslår den ændret, og denne ændring må der selvfølgelig være mulighed for at søge miljøstøtte til. I disse særlige tilfælde kan der godt søges støtte til at opfylde krav fra myndighedernes side, såfremt de ikke var gældende på det tidspunkt, da man etablerede virksomheden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om tilskud til nedbringelse af okkergener i vandløb.

(Lovforslag nr. L 76. Fremsat 14/11 80).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jytte Hilden (S):

Lovforslag nr. L 76 om lov om tilskud til nedbringelse af okkergener i landbrug og lovforslag nr. L 80 om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding hører sammen. Disse to lovforslag drejer sig om istid, kemi, økonomi og politik.

Et bærende princip for dansk miljølovgivning, som vi allerede har hørt mange gange i dag, er, at forurenere betaler, og dette princip rokkes der ikke ved med dette forslag om en 3-årig forsøgsperiode til nærmere afklaring af problemerne i forbindelse med udledning af okker i vandløb, søer eller havet. Når jeg nævner istiden, er det, fordi problemerne med okker især koncentrerer sig om de fem jyske amtskommuner Sønderjyllands, Ribe, Ringkøbing, Viborg og Nordjyllands amts-

kommuner. Det var dér, isen stoppede, sidst den var her.

I randzonen har vi problemerne med frie pyritknolde, som opløses ved afvanding og gør udledningen i søer og åer sur og jernholdig. Dette generer fisk og andet liv i dambrug, åer og søer, dels ved manglende ilttilførsel, dels ved forringelse af føde- og gydemulighederne og dels ved en direkte giftvirkning.

Nu findes der ikke giftige stoffer – kemikere taler om »skadelige mængder« – og det vil sige, at problemet er: hvor meget, hvor og hvor længe? Spørgsmålet er, hvilke grænseværdier der kan accepteres for pH, surhedsgraden – sagt til dem, der ikke måtte vide det – jern og okker.

Spørgsmålet om grænseværdier er til overvejelse i miljøstyrelsen. I et udkast til vejledning i recipientkvalitetsplanlægning for ferske vandområder, del nr. 1, indeholdes bestemmelser om grænseværdier for jern.

Det føromtalte lovforslag nr. L 80, fremsat af landbrugsministeren, som ikke er til behandling i dag, men kommer senere, omhandler tilskud til dræning og vanding. Ved disse foranstaltninger, som er et led i beskæftigelsesplan B 3, opstår okkerproblemerne; vi ved bare ikke hvor. Det handler om naturskabte problemstillinger, som slår ganske tilfældigt. Vi ved ikke, præcis på hvilke arealer skaderne opstår, og hvornår de opstår. Det vil sige, at den enkelte landmand ganske afholder sig fra at dræne eller vande af frygt for okkerproblemer, til skade for specielt den animalske produktion, som jo også er til megen diskussion i disse dage.

Vi må sikre miljøet, men vi må også sikre, at det ikke bliver tilfældigheder, der råder. Derfor er det rimeligt, at samfundet træder til med støtte og undersøgelser, og jeg understreger, at vi i dag blot taler om en 3-årig forsøgsordning, og at vi også blot taler om 5 mill. kr. i 1981.

Jeg kunne også nævne et andet eksempel på det tilfældighedsprincip, som jeg omtalte før. Skulle en landmand under pløjning ramle ind i en uranmine, som gav miljøproblemer, ville vi vel heller ikke overlade det til ham eller hende selv at klare de deraf opståede forureningsproblemer. Omvendt ramler industrien vel sjældent ved produktion ind i sådanne naturskabte problemstillinger, som vi her taler om, når talen er om okker.

[Jytte Hilden]

Efter den socialdemokratiske gruppes opfattelse er der ikke rokket ved det fundamentale princip i vores miljølovgivning, og det bør der heller ikke. Miljøreformen fra 1970erne må efter vores opfattelse fastholdes og udbygges.

Siges med fasthed i stemmen skal det dog også i dag, at tilskud over lovforslag nr. L 76 til okkerbekæmpelse overvejende skal anvendes i forbindelse med projekter, der udføres med tilskud efter lovforslag nr. L 80 om tilskud til dræning og vanding. De to støtteordninger hænger sammen som ærtehal. Det samme gælder okkerforsøgsarbejdet og den i lovforslag nr. L 80 nævnte undersøgelse af jordbrugets afvandringsbehov. Vil man vande og dræne, må man også ville være med til at bekæmpe okkergenerne. At vi så ikke er ganske sikre på metoderne, understreger jo blot behovet for kortlægning og forsøg.

I bemærkningerne til lovforslaget står der, at en særlig kortlægningsgruppe skal følge, hvad der sker. Lad mig derfor til sidst sige, at vi kan tilslutte os lovforslaget med den bemærkning, at vi ser frem til resultatet af de undersøgelser, som den i forslaget foreslåede styringsgruppe vil komme med. Mere tekniske problemer vil vi stille spørgsmål om i selve miljøudvalget.

Formanden:

Som fru Jytte Hilden selv bemærkede, er lovforslag nr. L 80 ikke til behandling i dag.

Houbak (V):

I sin fremsættelsestale siger ministeren, at han på baggrund af en nærmere vurdering har fundet, at der ikke efter miljøbeskyttelseslovens bestemmelser er hjemmel til at gribe ind over for landbrugsmæssige afvandrings- og dræningsprojekter. Ministeren bekræfter hermed, at udledningen af drænvand med okkerindhold ikke er i strid med miljøbeskyttelseslovens § 17, og det er jeg glad for at konstatere.

Fra venstres side er vi lidt skeptiske over for dette, at der skal vedtages en lov vedrørende forsøg med nedbringningen af okkergener i vandløb. Kunne man ikke lige så godt i miljøministeriet over en eller anden konto have bedt Hedeselskabet foretage de planlagte undersøgelser? Hedeselskabet arbejder i de områder i Jylland, der er tale om,

og jeg tror, at selskabet har den ekspertise, der er nødvendig til disse forsøg. Så kunne man spare at opbygge en afdeling og ansætte folk i miljøministeriet i de tre år, forsøgene drejer sig om. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvad der egentlig er formålet med at foreslå denne forsøgsordning i lovsform.

Der står i lovforslagets § 4, punkt 4, at der kan fastsættes regler om »samordning af fremgangsmåde for ansøgning om støtte i henhold til denne lov og fremgangsmåde for ansøgning om tilskud i henhold til lov om tilskud til dræning og vanding«.

Vil det kunne betyde, at dræningsprojekter kan blive afvist fra at få støtte i henhold til lov om tilskud til dræning og vanding?

Fra venstres side vil vi se nøje på lovforslaget under udvalgsarbejdet.

Niels Andersen (KF):

Som med hensyn til det foregående lovforslag erkender jeg, at det konservative folkeparti ønsker at fremme et så rent land som muligt, og at vi naturligvis vil være med til at bevare vore vandløb og de reserver, som naturen har givet os. Men selv om dette lovforslag indebærer en 3-årig forsøgsordning, er det efter min opfattelse behæftet med stor usikkerhed. Lovforslaget er enkelt formuleret, men restriktivt, og bemærkningerne til det særdeles omfattende. Jeg betvivler ikke den nedsatte arbejdsgruppes ekspertise, men de omtalte undersøgelser om arealernes beliggenhed, og hvilke bekæmpelser af okkergenerne der er mest effektive, samt grænseværdierne for fastsættelse af recipientmålsætningen er i sandhed efter de foreliggende oplysninger på eksperimentstadiet.

Jeg er bekendt med, at der ved et lovforslags førstebehandling ifølge forretningsordenen ikke må stilles ændringsforslag, men ville det ikke være rimeligt, om det forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding, som vi i de seneste dage har modtaget fra landbrugsministeren, på naturlig måde blev sammenarbejdet med det forslag, som vi i dag har til behandling? Dræningslovforslaget indebærer en forøgelse af tilskud fra 25 pct. til 33½ pct., og også vandingsloven, naturfrednings-, vandforsynings- og miljøloven vil blive inddraget i dette lovforslag. Vi kan ikke blive ved med at lade den ene lov efter den anden med nye og

[Niels Andersen]

krævende tilskud passere gennem dette høje ting. Jeg finder det mere naturligt, at undersøgelserne angående okker indgår som et supplement til vor nuværende drænings- og vandingslov. Det vil under ingen omstændigheder fordyre og langsommeliggøre kommende sagsbehandlinger – tværtimod. Jo færre instanser en sag skal passere, jo bedre.

Det fremgår også klart af bemærkningerne, at de mest berørte parter, nemlig landboorganisationerne og amterne, er bekymrede for konsekvenserne og gerne ser, at en kommende okkerbekæmpelse sker igennem den indsigt, man er i besiddelse af på lokalt plan.

Jeg erindrer i øvrigt, hvordan eksperter ved behandlingen af havmiljøloven fortalte os, at naturen har sit eget rensningsanlæg, og at det var svært på lidt længere sigt at påvise eventuelle forureninger. Mon ikke vi også ved dette lovforslags fremsættelse skulle trække vejret, inden vi begiver os ud i store og dyre eksperimenter, som måske viser sig at være af ringere betydning?

Jeg er ikke ekspert på området, men fornuften siger mig, at usikkerhedsmomenterne er af en sådan størrelsesorden, at forsøgene bør foregå på lokalt plan, indtil man har et bedre grundlag, som meget vel kan vise sig at være variabelt fra amt til amt. Når amtskommunerne er ansvarlige for vandkvaliteten i vore vandløb og planlægningen af recipientkvaliteten indgår i regionalplanlægningen, finder jeg det naturligt, at vi foreløbig lader det blive derved.

Vi er villige til et seriøst udvalgsarbejde i håb om et fornuftigt resultat.

Maisted (FP):

I fremskridtspartiet kan vi godt se, at ministeren er kommet i en forfærdelig klemme. Først foreligger der et forslag fra landbrugsministeren, der giver tilslutning til forurening, og dernæst skal man ophæve miljøbeskyttelseslovens § 17 for at få tingene til at passe. Men vi kan godt se det dilemma, der ligger i, om ejendomsretten er overordnet i forbindelse med vandløbsloven. Jeg vil gerne have lov til at citere fra juristforbundets udlægning af miljøbeskyttelsesloven ved Niels Borre. Det hedder deri s. 88:

»Der har særligt været rejst spørgsmål om, hvorvidt drænvand kan være omfattet af be-

stemmelsen. Ifølge vandløbslovens § 3 er det tilladt enhver grundejer at udføre dræning på egen grund med afløb til bestående vandløb. Ved den generelle forbudsbestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 17 er det nu tydeliggjort, at afledning af drænvand til vandløb ikke må ske under omstændigheder, der medfører forurening af vandet ...« Derfra har man altså klart sagt, at det er i strid med miljøbeskyttelseslovens § 17. Vi kan i fremskridtspartiet godt se, at der er et problem, og vi er positivt indstillet over for det forestående udvalgsarbejde.

Men der er også et par tilstødende problemer. I disse områder findes der adskillige recipienter, hvor der simpelt hen står »uddød på grund af okkerforurening«. Samtidig er der en række virksomheder, som udleder spildevand til disse vandløb, og til hvem man stiller strenge krav. Man kræver, at dambrug principielt skal rense deres produktionsvand mere end det vand, de leder ind. Altså i de områder, hvor man har offentlige spildevandsanlæg, der leder urensset spildevand ud, skal dambrugene optræde som en slags spildevandsrensere for det offentlige. Af hensyn til fisk skal de rense det spildevand der ledes ud til recipienter med påtegningen »uddød på grund af okkerforurening«. Om ikke andet kan man måske komme ind på en mildnelse af forholdene for de virksomheder, som man i dag stiller urimelig strenge krav til, og som er ved at falde under kategorien »virksomheder, der har fået pålagt uopfyldelige betingelser for at få lov til at eksistere«.

Dette her er et klassisk eksempel på, at når miljøministeren møder så store økonomiske interesser i forbindelse med lovgivningen, som der her er tale om, viger han ikke tilbage for at sætte miljøbeskyttelseslovens paragraffer ud af drift, men når det drejer sig om enkelte små virksomheder, fortsætter man jagten på dem, indtil man har fået dem lukket. Der er ikke en rimelig linje i miljøstyrelsens arbejde. Jeg ved godt, at ministeren og miljøstyrelsen er uenige om fortolkningen af § 17 i denne sag, og landbruget frygter selvfølgelig, at det er miljøstyrelsen, der er den stærke.

Vi vil altså gerne tilsige et positivt arbejde, således at vi bevarer den milliardindkomst, der ligger i landbruget på disse områder.

Margrete Auken (SF):

[Margrete Auken]

Jeg vil gerne først lige oplyse fru Jytte Hilden om, at de steder, hvor man vander, dræner man normalt ikke, og da vanding meget sjældent frembringer okker, er det ikke det at komme til at vande, der er problemet i denne sammenhæng. Dette bare som en oplysning fra folk, der er lidt mere landbrugskyndige, end fru Jytte Hilden åbenbart er.

Dernæst vil jeg gerne først sige noget overordnet om dette okkerlovsforslag. Vi ved meget, meget lidt om, hvilke følger de miljøindgreb, som vi i øjeblikket foretager, har på naturen, f. eks. den meget hårdhændede dræning, der finder sted. Naturen sender mange alarmsignaler: først og fremmest viser det sig ved faldende liv alle steder, hvor det sker. Men hvordan omgås man dette? Ja, man kalder den levende natur for recipient. Det er åbenbart naturens opgave at være modtager for vores skidt og møg, og efter først at have defineret naturen på den måde overvejer man, hvor meget man kan stramme grebet eller altså belaste recipienten.

Denne holdningstilkendegivelse, der er udtryk for ophøjet stupiditet, er livsfarlig ikke bare for den øvrige natur, men begribeligvis også for os i længden, og så må man igen spørge sig om, hvem der egentlig tænker langsigtet blandt de magtfulde.

Disse mere principielle overvejelser kommer jeg med, fordi de viser baggrunden for det, der har ført til dette lovforslag. Hvor man i miljøbeskyttelsesloven havde et godt overordnet princip, nemlig det, hr. Maisted før nævnte om, at der ikke må udledes skadelige stoffer i vandløbet, har det nu vist sig – ikke til vores overraskelse, men igen til vores rædsel – at man ikke har haft det fornødne mandsmød og kvindehjerter til at fastholde dette princip. Skandalen med dette lovforslag – og det er en skandale – er, at princippet er bruset sammen. Ministeren er i denne sag som i de andre, han har været blandet ind i, bøjjet af. Påstanden om, at okkerforgiftning ikke hører hjemme under miljøbeskyttelsesloven, er katastrofal og konsekvensrig. Tanken om, at den er et naturligt led i en normal produktion og derfor ikke en del af loven, kan f. eks. bruges om svovldioxid med nøjagtig samme argumentation.

Det, det drejer sig om, er, at landbruget, skønt ministeren ikke ville bekræfte det for, ikke vil tage ansvaret på sig. Jeg vil gerne her sige, at det ikke drejer sig om de enkelte

landmænd, men om, hvad landbrugets organisationer fører frem, og der er tit meget store misforhold mellem holdningerne hos de enkelte landmænd rundt omkring og landbrugets organisationer.

Okkeret er en plage. Skjern Å, Hedeselskabets pragtstykke, sender tonsvis ud i Ringkøbing Fjord, og nu er man godt i gang med at flytte kalk derover, som var det noget i retning af Møns Klint – den har man jo købt for nylig, og så kan den bruges til det. Vi vil meget gerne være med til at afhjælpe okkerforgiftning, men kan ikke – ud fra det, der principielt er sket med at gøre miljøloven underordnet. Følggevirkningerne af at vedtage loven i denne skikkelse kan blive meget voldsomme. Det er svært for mig at se, at man overhovedet kan komme til at gøre noget ved okkergener på steder, hvor de ikke har en direkte sammenhæng med loven om tilskud til dræning og vanding.

Derudover vil jeg sige følgende om det langsigtede: hvad vil der ske, hvis vi nu begynder at tale om den naturlige del af en produktion? Efterhånden kan jo al forurening vise sig at være naturlig; den har i hvert fald på et eller andet tidspunkt været i naturen. Med den slattenhed, som miljøhensyn varetages med, er der virkelig grund til at være bange.

Til illustration af, hvad vi står over for, vil jeg gerne have lov til at citere tidligere landbrugsminister Niels Anker Kofoed, der, medens han var minister, ifølge tidsskriftet NO-AH nr. 67 1980 skulle have udtalt ordret: »Selv om man kan påvise, at det jernholdige stof okker er gift i naturen, skal landmændene efter min mening ikke betale for at få denne gift rensset bort.« Og så kommer det afgørende: »Det er i det hele taget et stort spørgsmål i denne sag, om vi samfundsøkonomisk har råd til at »producere til fritidsinteresser« fremfor at producere til landbrugssektoren.«

Det er den slags mennesker, vi er oppe imod i denne sag.

Bolvig (RV):

Det radikale venstre kan tilslutte sig det foreliggende lovforslag. Vi mener, der er gode grunde til at få foretaget en tilbundsående analyse af de mange problemer, der opstår i forbindelse med okkerudledning i især vore vestjyske vandløb. Okkerudledning og

[Bolvig]

-forurening forringer radikalt de biologiske forhold i vore vandløb. Amerikanske undersøgelser viser, at selv et ganske lavt okkerindhold medfører meget stor dødelighed af fiskeæg.

På onsdag vedtager folketingset formentlig nye støtteordninger til jordbrugere, som overvejer nye dræninger, eller som agter at omdræne arealer. De allerede eksisterende okkerproblemer kan derfor let blive endnu mere alvorlige i fremtiden. Jeg tror, det er vigtigt, at okkerproblemet ses i en større sammenhæng. Det er uhensigtsmæssigt, ja, fjollet, at kommuner og amter ofrer milliardbeløb på vandrensning, hvis den opnåede effekt ødelægges gennem okkerforgiftning.

Jeg er derfor tilfreds med, at de særlige okkerfølsomme områder bliver kortlagt og registreret. Måske vil det vise sig, at dræninger i sådanne områder vil blive alt for kostbare. Fortsatte problemer, nye omdræninger og tilførsel af enorme mængder kalk til f. eks. Skjern Å-ene, som fru Margrete Aukens omtalte, tyder på det. Det er talende, at der hvert eneste år løber ca. 800 t okker ud i Skjern Å og dermed i Ringkøbing Fjord. På den anden side er der grund til at fremhæve, at landmænd, der tilfældigvis bor på jorder uden kalk og med megen pyrit i jorden, ikke skal belastes urimeligt.

Derfor er en afvejning af problemerne nødvendig, hvorfor et 3-årigt forsøg er en god idé. Vi støtter det, men har dermed ikke taget stilling til, af hvem og hvordan der skal betales for okkerforureningen fremover. Okkerproblemet kan let vise sig at blive et af de kommende års helt store debatter. Jeg formoder, at ministeren er sig dette helt bevidst, når konklusionerne af det kommende forsøg skal drages.

Birgith Mogensen (CD):

Der er næppe tvivl om, at udledningen af okker medfører en giftvirkning til skade for fiskebestanden i de pågældende vandløb. Det fremgår endvidere af det af miljøministeren fremlagte materiale, at man ikke har fornøden viden om udledningens omfang, dens geografiske placering samt okkerbekæmpelsesmetoderne. På den baggrund er det rimeligt, at man iværksætter en tidsbegrænset forsøgsordning.

Det er lidt vanskeligt at overskue, hvilke administrative konsekvenser lovforslaget

medfører, herunder hvilke yderligere gener det måtte medføre for de berørte erhverv. Jeg har imidlertid bemærket, at ministeren åbenbart er indstillet på at tage videst mulige hensyn i så henseende. Således er det udtrykkeligt anført, at udgifterne vil blive dækket af det offentlige.

På denne baggrund kan jeg tilsige ministeren en velvillig behandling af lovforslaget under det kommende udvalgsarbejde.

Waldorff (VS):

Det var jo en meget vidtløftig og ikke særlig overbevisende argumentation, den socialdemokratiske ordfører, fru Jytte Hilden, kom med om dette forslag. Efter den drejer det sig altså bare om at påvise, at landmænd er generet af diverse aflejringer i jura- eller permtiden, så kan man få tilskud, og så er det noget, der har med naturen at gøre, og slet ikke noget, der har med samfundsskabte problemer at gøre. Det var aldeles ikke overbevisende. Jeg mener heller ikke rigtig det lykkedes at tilsløre den absurditet, der ligger i, at først giver man tilskud til tilsvining af miljøet, og derefter kommer man løbende med tilskud for at rette op på det igen. Det minder – ikke helt, men lidt – om EF-tilskuddene til først at oprette kvægdrift og staldbyggeri og sådan noget, hvorefter man giver landmændene tilskud for at slå kvæget for panden og nedlægge kvægholdene.

Det centrale er selvfølgelig, at der virkelig er tale om et brud på princippet om, at forurenere betaler. Jeg er godt klar over, at de beløb, der foreløbig er tale om i forbindelse med denne lov, er forholdsvis små, og det kunne man muligvis ikke hidse sig så forfærdelig meget op over. Men det, man kan hidse sig op over, er, at princippet endnu en gang brydes, og at vi endnu en gang ser et nederlag for miljømyndighederne over for interesseorganisationerne og over for landbrugsministeriet, som vi har set det så mange gange. Det er faktisk temmelig sørgeligt at se miljøministeren i denne rolle.

Hvis man skulle sige det ligeud og bramfrit, måtte man sige: her var der virkelig for en gangs skyld en mulighed for at vise noget, for at vise en miljøpolitisk profil. Sagen lå næsten som en foræring på miljøministerens bord. Det er meget sjældent, man står i den situation, at man har et miljøkrav, hvor man kan splitte organisationerne, hvor man kan

[Waldorff]

få dambrugsejerne til at gå imod landbrugerne og omvendt. Der er alle de taktiske muligheder, som er en nødvendig forudsætning for at få noget som helst igennem af miljøpolitik, for vi ved godt, at miljøstyrelsens gode intentioner ikke tæller en disse. Miljøorganisationernes fine indstillinger om alt muligt tæller heller ikke noget; det sker stadig oftere, at de end ikke bliver hørt. Den eneste mulighed for, at miljøminister Erik Holst virkelig kan få profil, er: kan man finde nogle interesseorganisationer, som man kan få til at slås med hinanden, så er der en minimal chance for, at man kan gøre noget til fordel for miljøet.

Det burde man selvfølgelig have udnyttet. Det er i dambrugernes interesse at pålægge landbruget at gøre noget for at afhjælpe disse gener. Men sagen blev tabt på gulvet, og det, vi har fået ud af det, er en ny støttelov – erhvervsstøtte selvfølgelig ligesom den foregående, vi havde – og et nyt principielt bud på princippet om, at forureneren tilbagebetaler.

Der er ikke så forfærdelig meget af alle de flotte hensigtserklæringer fra miljøreformen i 1974 tilbage.

Steffensen (KrF):

Efter kristeligt folkepartis opfattelse er det meget nødvendigt, at der bliver taget et loviniciativ på dette område, idet det er en kendsgerning, at okkergenernes giftvirkninger en lang række steder betyder, at fiskene dør, og at deres yngel ødelægges.

Vi kan derfor i kristeligt folkeparti tilslutte os lovforslaget, om end vi nok er klar over, at der er en række detaljer – som er blevet berørt af enkelte andre ordførere, og som jeg ikke vil gå nærmere ind på her – der trænger til at blive belyst grundigere i udvalget. Vi synes, det er udmærket, at forsøget gøres over en 3-årig periode, og at der gennemføres et kortlægnings- og undersøgelsesarbejde i den tid.

Jeg vil tilsige vort positive arbejde i udvalget med spørgsmålet.

Jens Peter Jensen (V):

Det var kedeligt, formanden overså mig. Det er jeg ikke vant til.

Det er ikke om selve lovforslaget som sådant, jeg vil gøre nogle bemærkninger. Jeg synes bare, der mangler lidt visioner i miljø-

debatten. Man er altid så ensidig og taler om gifte og miljøforurening osv. Der ligger jo store værdier skjult i disse okkermængder. Derfor kan det have en meget stor interesse, ikke mindst for miljøministeren og måske hans kolliga energiministeren, at man sørger for, at det er det offentlige, der finansierer denne udledning af okker. Derved vil det offentlige have mulighed for på et senere tidspunkt at udnytte disse værdier. Muligvis – ja, det er vel antageligt – vil energiministeren være i stand til at aftale en koncession med nogen, der vil udnytte dette, en koncession, der kan bygge på tidssvarende grundlag. Det er alt for ensidigt, det, man taler om her. Læg mærke til de skjulte værdier, der ligger her.

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg vil gerne takke for en meget velvillig modtagelse af lovforslaget fra næsten alle sider. Det glæder mig, at næsten alle ordførerne har givet udtryk for forståelse for de problemer, der ligger her, og de løsningsmuligheder, der er anvist i dette lovforslag.

Jeg har allerede i fremsættelsestalen været inde på, at der er vægtige grunde, der taler for, at samfundet sætter ind mod den skadelige okkerforurening og mod de alvorlige følger, denne kan have på både dyre- og planteliv i vore vandløb. Problemstillingen er som nævnt blevet aktualiseret, og tidspunktet er nu inde til at gribe systematisk fat om problemet.

I denne situation mener jeg det er rigtigt at sætte ind med et langsigtet initiativ, der kan skaffe os et præcist kendskab til problemets omfang og viden om, hvordan vi bekæmper det.

Vi har i dag ikke nogen bestemt strategi over for bekæmpelse af okkerforureningen. Vi håber, at vi efter denne 3-årige forsøgsperiode ved så meget mere, at vi har mulighed for at formulere en ganske bestemt strategi til gavn for vore vandløb.

Hr. Bolvig var inde på det centrale i forbindelse med dette lovforslag, nemlig at der her sker en afvejning. Der fremsættes jo lovforslag om statsstøtte til dræning af jorder, og dette kan godt siges at være en meget samfundsgavnlig og samfundsrigtig støtteordning. Når man, således som fru Jytte Hilden var inde på, kan sige, at det er mere eller

[Miljøministeren]

mindre tilfældigt, hvilke af disse dræninger der i givet fald bevirker en okkerforurening, må det være rigtigt, at miljøministeriet og folketinget siger: vi ønsker at vide nøjagtigt, hvor disse risici findes, hvor okkerforureningen findes i landet, og vi ønsker at støtte bestræbelser på at komme okkerforureningen til livs.

Jeg forstod på venstre, at man var lidt skeptisk over for lovforslaget og hellere havde set, at det var Hedeselskabet, der havde udført forsøget. Nu er det således, at det er miljøstyrelsen, der har lavet rapporten, og det er miljøbeskyttelsesloven, der skal sikre, at der ikke sker en utilsigtet og uhensigtsmæssig forurening af vore vandløb, så det er sådan set logisk rigtigt, at det er miljøstyrelsen, der administrerer denne forsøgsordning.

Hvis vi havde haft en større indsigt, og hvis vi havde haft ganske bestemte processer, som vi kunne igangsætte inden for okkerbekæmpelsen, så vil jeg da ikke sige, at der under ingen omstændigheder var mulighed for, at Hedeselskabet skulle kunne anvende disse processer. Naturligvis ville det have mulighed herfor. Men vi mangler ganske enkelt indsigt i dem.

Jeg er glad for, at flere af ordførerne har sagt, at efter den 3-årige periode er der i og for sig ingen faste retningslinjer for, hvilken støtteordning der vil blive tale om. Det kan være, at erfaringen vil vise os, at der er meget let adgang til nogle løsningsmodeller, som vil finde en meget, meget stor tilslutning her i folketinget. Det modsatte kan selvfølgelig også tænkes at ske. Jeg håber på det første, og jeg tager tilslutningen i dag som udtryk for, at alle forstår problemstillingen med okkerforureningen og ønsket om at afgrænse denne forurening og bekæmpe den, hvor den måtte forekomme, til sikring af vandløbene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen

gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om udtagelse til nævninge- og domsmændsgrundlisten.

[Af Mimi Jakobsen (CD) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 17. Fremsat 15/10 80).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling**Justitsministeren (Henning Rasmussen):**

Det her foreliggende forslag til folketingsbeslutning vedrørende reglerne om udtagelse af personer til nævninge- og domsmændsgrundlisterne er en genfremsættelse af det forslag, der blev fremsat af medlemmer af centrum-demokraternes folketingsgruppe den 11. marts 1980.

I forbindelse med folketingets behandling af det tidligere forslag gjorde jeg nærmere rede for reglerne om udpegning af personer til de nævnte lister, og jeg kan her henviser til Folketingstidende 1979-80, 2. samling, sp. 8477 og følgende.

Som jeg nævnte dengang, har justitsministeriet udsendt et cirkulære til kommunalbestyrelserne, hvor det er tilkendegivet, at de personer, der udtages, bør udgøre et alsidigt sammensat udsnit af befolkningen, ligesom der bør tilstræbes en ligelig repræsentation af de forskellige aldersklasser og af mænd og kvinder. Det er, som jeg også tilkendegav ved behandlingen dengang, mit absolutte indtryk, at grundlisteudvalgene kender deres ansvar efter loven, og jeg har grund til at tro, at grundlisteudvalgene rundt omkring i kommunerne gør et dygtigt, sagligt og kompetent arbejde.

I 1978 foretog justitsministeriet i samarbejde med Danmarks Statistik en undersøgelse af, om de personer, der var udtaget til nævninge og domsmænd for perioden 1976-79, udgjorde et repræsentativt udsnit af befolkningen. Undersøgelsen viste bl.a., at der dengang var en mindre tendens til, at kvinder var underrepræsenteret, og at der var en vis aldersmæssig skævhed, således at unge under